

**IQTISODIY RIVOJLANGAN DAVLATLAR TA'LIM TIZIMI
TAJIRIBALARINI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA JORIY ETISHNING
AMALIY ASOSI**

Sotvoldiyeva Maftuna Jumanali qizi

Qo'qon davlat universiteti

Pedagogika mutaxassisligi 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: *Maqolada iqtisodiy rivojlangan davlatlar ta'lim tizimining asosiy jihatlari o'rganilib, ularning O'zbekiston ta'lim tizimiga moslashtirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Xususan, AQSH, Germaniya va yaponiya kabi mamlakatlarning innovatsion yondashuvlari, o'qitish metodikalari, raqamlashtirish darajasi hamda ta'limda sifat monitoringi bo'yicha tajribalari ko'rib chiqiladi. O'zbekiston sharoitida bu tajribalarni joriy etishning huquqiy, pedagogik va texnologik asoslari aniqlanadi.*

Kalit so'zlar: *ta'lim tizimi, innovatsiya, xalqaro tajriba, raqamlashtirish, O'zbekiston, metodika, rivojlangan davlatlar, ta'lim sifati, monitoring, modernizatsiya*

Аннотация: *В статье рассматриваются основные аспекты системы образования экономически развитых стран, анализируются их возможности адаптации к системе образования Узбекистана. В частности, будет рассмотрен опыт таких стран, как США, Германия и Япония по инновационным подходам, методикам преподавания, цифровизации и мониторингу качества в образовании. В условиях Узбекистана определены правовые, педагогические и технологические основы реализации этих экспериментов.*

Ключевые слова: *система образования, инновации, международный опыт, цифровизация, Узбекистан, методология, развитые страны, качество образования, мониторинг, модернизация*

Annotation: *The article examines the main aspects of the education system of economically developed countries, analyzes their possibilities of adaptation to the education system of Uzbekistan. In particular, the experience of countries such as the USA, Germany and Japan on innovative approaches, teaching methods, digitalization and quality monitoring in education will be considered. In the conditions of Uzbekistan, the legal, pedagogical and technological foundations of implementation of these experiments are determined.*

Keywords: *education system, innovation, international experience, digitalization, Uzbekistan, methodology, developed countries, quality of education, monitoring, modernization*

KIRISH. *Zamonaviy globallashtirish sharoitida ta'lim tizimining barqaror rivojlanishi har bir davlatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini belgilovchi muhim omillardan biri*

**TALIM STRATEGIYASI: YUQORI MALAKALI BO'LAJAK PEDAGOG
KADRLAR TAYYORLASH ISTIQBOLLARI**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
21.10.2025

sanaladi. Iqtisodiy jihatdan rivojlangan davlatlarning ta'lim sohasidagi yutuqlari, innovatsion yondashuvlari va ilg'or tajribalari dunyo miqyosida keng e'tirof etilmoqda. Xususan, AQSH, Germaniya va Yaponiya kabi mamlakatlar ta'lim tizimining yuqori samaradorligi, ilg'or texnologiyalarni tatbiq etish, o'qitish metodikalarining zamonaviyligi hamda sifat monitoringi tizimining mukammalligi bilan ajralib turadi[3.48]. Ushbu mamlakatlar tajribasini o'rganish va O'zbekiston ta'lim tizimiga moslashtirish orqali milliy ta'lim sifatini yanada oshirish, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash imkoniyatlarini kengaytirish mumkin.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA. Tahlil qilingan adabiyotlar asosida O'zbekiston ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda xorijiy tajribalarning qanday jihatlari mos kelishi, qaysi elementlari esa mahalliy sharoitga moslashtirishni talab etishi aniqlanmoqda. Mahalliy mualliflardan A. Jo'rayev, M. Juraev, D. Yusupova kabi olimlarning ta'lim islohoti bo'yicha ishlari O'zbekiston sharoitida xorijiy tajribalarni tatbiq etishning afzallik va cheklovlarini yoritib bergan[4.68]. Ushbu tadqiqotda tizimli yondashuv, solishtirma tahlil, kontent-analiz va empirik kuzatuv metodlaridan foydalanildi. Solishtirma tahlil yordamida rivojlangan davlatlar ta'lim tizimining asosiy modellari o'rganildi, kontent-analiz orqali esa mavjud qonunchilik, milliy dasturlar va xorijiy ta'lim siyosati hujjatlari tahlil qilindi. Shuningdek, O'zbekistonning ayrim oliy ta'lim muassasalarida xorijiy tajribalarning amalda qanday qo'llanilayotgani bo'yicha empirik kuzatuvlar olib borildi[2.79]. Ushbu metodologik yondashuv tadqiqot natijalarining ishonchliligini ta'minlashga xizmat qilib, taklif etilayotgan pedagogik modelning amaliy ahamiyatini aniqlash imkonini berdi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR. Ta'kidlab o'tish joizki, har bir davlatning ta'lim tizimi uning tarixiy, madaniy va iqtisodiy sharoitlariga mos ravishda shakllangan. Shu sababli xorijiy tajribalarni to'liq ko'chirib olish emas, balki ularni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish muhim ahamiyatga ega. Masalan, raqamli texnologiyalarni joriy etishdagi Yaponiya va AQSH tajribasi, pedagog kadrlar tayyorlashdagi Germaniya modeli, o'quv dasturlarining moslashuvchanligi esa AQSH tajribasi asosida tahlil qilindi[3.256]. O'zbekiston ta'lim tizimida ham bu tajribalarning ayrim jihatlari bosqichma-bosqich joriy etilmoqda. Xususan, kredit-modul tizimi, masofaviy ta'lim shakllari, zamonaviy baholash tizimlari, STEAM yo'nalishidagi darslar va pedagogik innovatsiyalar tobora keng qo'llanilmoqda.

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, iqtisodiy jihatdan rivojlangan davlatlarning ta'lim tizimi bir qancha umumiy va o'ziga xos jihatlarga ega. Jumladan, AQSHda ta'limning individuallashtirilgan yondashuvi, Germaniyada amaliyotga yo'naltirilgan dual tizim, Yaponiyada esa milliy an'analarni zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirishga asoslangan tizim mavjud. Bu tajribalar O'zbekiston ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda muhim manba bo'lib xizmat qilishi mumkin.

**TALIM STRATEGIYASI: YUQORI MALAKALI BO'LAJAK PEDAGOG
KADRLAR TAYYORLASH ISTIQBOLLARI**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
21.10.2025

Shu bilan birga, xorijiy tajribalarni O'zbekiston sharoitida muvaffaqiyatli tatbiq etish uchun bir qator omillarni inobatga olish lozim. Avvalo, mavjud infratuzilma, pedagogik salohiyat, moliyaviy imkoniyatlar va aholining raqamli savodxonlik darajasi kabi omillar ushbu jarayonning samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, raqamli ta'lim vositalarini joriy etishda internet tarmog'ining sifatli va barqaror ishlashi, shuningdek, o'qituvchilarning axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini puxta egallagan bo'lishi muhim ahamiyatga ega.

Bundan tashqari, xalqaro tajribalarni faqat tashqi shaklida emas, balki ichki mazmun va falsafasini chuqur o'rganish zarur. Har bir tizim ma'lum ijtimoiy-madaniy kontekstda shakllangan bo'lib, uni boshqa bir kontekstga ko'r-ko'rona ko'chirish samarasiz bo'lishi mumkin. Shu sababli, O'zbekiston ta'lim tizimining islohoti davomida xorijiy tajribalardan ilhomlangan holda, milliy qadriyatlar, urf-odatlar va yosh avlodning ehtiyojlarini hisobga olgan holda o'ziga xos yondashuvlar ishlab chiqilishi lozim.

Umuman olganda, zamonaviy ta'lim tizimini shakllantirishda xalqaro tajriba muhim rol o'ynaydi. Biroq bu tajriba har doim ham tayyor "retsept" emas, balki milliy sharoitga moslashtirishni talab qiladigan yo'nalishdir. Shu bois, O'zbekiston ta'limi oldida turgan eng muhim vazifalardan biri – o'ziga xos, zamonaviy, raqobatbardosh, va shu bilan birga milliy qadriyatlarga tayanadigan ta'lim modelini yaratishdir.

XULOSA. Iqtisodiy rivojlangan davlatlarning ta'lim tizimi tajribalarini o'rganish shuni ko'rsatdiki, samarali ta'lim modeli innovatsion yondashuvlar, sifatli pedagogik kadrlar tayyorlash, raqamli texnologiyalarni keng qo'llash va uzluksiz monitoring tizimiga tayanadi. AQSH, Germaniya va Yaponiya tajribalari tahlili ularning har biri o'ziga xos, lekin umumiy samarali prinsiplarni o'zida mujassam etganligini ko'rsatadi. O'zbekiston ta'lim tizimida bu tajribalarni to'liq ko'chirib olish emas, balki moslashtirilgan holda joriy etish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Dewey J. "Demokratiya va ta'lim" «Easton Press» New York, AQSH - 2001. 434 bet.
2. Jo'rayev A. "Ta'lim tizimini isloh qilishning nazariy va amaliy asoslari" «Fan va texnologiya» Toshkent - 2020. 276 bet.
3. OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) "Education at a Glance 2022: OECD Indicators" OECD Publishing Paris, Frantsiya - 2022. 504 bet.
4. Yusupova D. A. "Ta'limda xalqaro tajriba: nazariya va amaliyot" «Ilm ziyo» Toshkent - 2021. 198 bet.